

Iestāde: Zemkopības ministrija Struktūrvienība: Lauksaimniecības un lauku attīstības departaments		Dokumenta nosaukums: Metodika “Fiksētas summas maksājums ar budžeta projekta aprēķina metodi atbalsta piešķiršanai Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plānā 2023.-2027.gadam intervencē “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana””
Sagatavoja: Lauku attīstības un bioloģiskās lauksaimniecības atbalsta nodaļa	Apstiprināts: Valsts sekretārs – Vadošās iestādes vadītājs Ģ. Krūmiņš	Datums: 20.11.2025.



Līdzfinansē
Eiropas Savienība



Zemkopības ministrija

Metodika

“Fiksētas summas maksājums ar budžeta projekta aprēķina metodi atbalsta piešķiršanai Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plānā 2023.-2027.gadam intervencē “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana””

Rīga, 2025

Metodika

“Fiksētas summas maksājums ar budžeta projekta aprēķina metodi atbalsta piešķiršanai Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plānā 2023.-2027.gadam intervencē “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana””

I. Tiesiskais regulējums

- 1.1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regula (ES) 2021/2115, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (turpmāk – regula 2021/2115);
- 1.2. Eiropas Komisija 2024. gada 20. decembra paziņojums "Pamatnostādnes par vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu saistībā ar fondiem, uz kuriem attiecas Regula (ES) 2021/1060 (Kopīgo noteikumu regula) " (C/2024/7467);
- 1.3. Ministru kabineta 2023. gada 7. marta noteikumi Nr. 113 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības vispārējā kārtība lauku un zivsaimniecības attīstībai";
- 1.4. Ministru kabineta 2023.gada 10. oktobra noteikumi Nr. 580 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana”” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 580).

II. Metodikas mērķis

2. Metodikas mērķis ir noteikt vispārējos principus individuālā fiksētās summas maksājuma, kas balstīts uz budžeta projekta aprēķina metodi (turpmāk – fiksētas summas maksājums), piemērošanai KLP SP 2023-2027 intervencē "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana" (turpmāk – intervence).

3. Metodikas uzdevums ir vienkāršot intervences ietvarā īstenoto projektu faktisko izmaksu uzskaiti, pārejot no finanšu dokumentu pārbaudes uz sasniegto rezultātu pārbaudi, tādā veidā:

3.1. samazinot atbalsta saņēmējam administratīvo slogu, lai nodrošinātu projekta izmaksu uzskaiti un maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanu;

- 3.2. samazinot Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) administratīvo slogu projektu izmaksu dokumentācijas pārbaudēs;
- 3.3. samazinot kļūdu rašanās iespējas gan izmaksu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanā, gan tās pārbaudē;
- 3.4. veicinot KLP SP 2023-2027 finansējuma aprites ātrumu – samazināts laiks maksājumu pieprasījumu sagatavošanai, pārbaudei un lēmuma sagatavošanai par līdzfinansējuma apstiprināšanu;
- 3.5. veicinot efektīvāku Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA) finanšu līdzekļu administrēšanu fondu vadības procesā un finansējuma izlietojumu projektiem.

4. Metodika ir izstrādāta atbilstoši regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta "c" apakšpunktā un 2. punkta "b" apakšpunktā noteiktajam.

III. Fiksētas summas maksājuma ar budžeta projekta aprēķina metodi būtība un pamatprincipi

5. Fiksētas summas maksājuma priekšrocība ir samazināts administratīvais slogs, vienkāršojot dokumentu kontroles prasības.

6. Fiksētas summas maksājuma ar budžeta projekta aprēķinu metodi aprēķini balstās uz šādiem principiem:

6.1. **Iepriekš noteikti** – MK noteikumos Nr. 580 tiek noteikti atbalsta saņemšanas nosacījumi, ieskaitot attiecināmās un neattiecināmās izmaksas un atbalsta intensitātes, lai ievērotu principu, ka visiem atbalsta pretendentiem ir skaidri definēti nosacījumi atbilstoši projekta īstenošanai;

6.2. **Taisnīgi** – veicot budžeta projekta izvērtējumu pa izmaksu pozīcijām, tiek novērtēta izmaksu pamatotība un atbilstība, visiem atbalsta pretendentiem piemērojot vienotu procedūru, un vienu un to pašu izmaksu pamatotības noteikšanai tiek izmantoti vieni un tie paši informācijas vai datu avoti;

6.3. **Objektīvi** – veicot budžeta projekta izvērtējumu, tiek nodrošināta vienotas pieejas piemērošana visiem atbalsta saņēmējiem un/vai darbībām. Jebkurām budžeta pozīciju atšķirībām jābalstās uz objektīviem pamatojumiem, t. i., uz atbalsta saņēmēja vai darbību objektīvu izvērtējumu;

6.4. **Pārbaudāmi** – izmaksu pozīcijām jābūt dokumentāli pierādāmām un pārbaudāmām. Izmaksu pamatotību var pierādīt, izmantojot:

6.4.1. statistikas datus¹

6.4.2. citu objektīvu informāciju vai ekspertu slēdzienus;

6.4.3. vēsturiskos datus par līdzīgu darbību īstenošanu;

¹ Centrālās statistikas pārvaldes, Lauku atbalsta dienesta oficiālos datus vai citus oficiālos statistikas datus. Izmantojot statistikas datus, jābūt atsaucei uz konkrēto statistikas veidu, nosaukumu un atrašanās vietu.

6.4.4. tirgus izpēti/cenu aptauju².

7. Fiksētas summas maksājums ir konstants lielums, kas balstīts uz iepriekš (ex- ante) noteiktu izmaksu apmēru un rezultātu, līdz ar to tas nevar tikt koriģēts atbilstoši projekta darbības procentuālajai izpildes pakāpei. Šis maksājums ir iepriekš noteikts un nemainīgs, nodrošinot skaidru un prognozējamu finansējuma apjomu projekta īstenošanai.

8. Projektu īsteno, sasniedzot projektā paredzēto rezultātu vai starprezultātus, ievērojot normatīvajos aktos par atbalsta piešķiršanu noteiktās prasības. Ja projektā tiek noteikti vairāki atsevišķi starprezultāti, attiecīgi maksājumu saņem par katru atsevišķi, ja tas ir īstenots. Šādā gadījumā izmaksas budžeta projektā izdala atsevišķi.

9. Atbalstu saņem, ja ir sasniegts projekta rezultāts vai starprezultāts, kas atbilst budžeta projekta iesniegumā norādītajam un iesniegta rezultāta vai starprezultāta sasniegšanas pamatojošā dokumentācija.

IV. Fiksētas summas maksājuma ar budžeta projekta aprēķina metodi darbības pamatprincipi

10. **Atbalsta pretendents** ir juridiska vai fiziska persona, kas atbilst MK noteikumos Nr. 580 ietvertajiem nosacījumiem.

11. Ar šo metodiku noteiktais fiksētas summas maksājums tiek piemērots projektiem ar kopējo attiecināmo izmaksu summu līdz 15 000 *euro* intervences aktivitātēs "Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas" un "Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas". Šī metodika netiek piemērota atbalsta piešķiršanai jauniešu iniciatīvu projektiem.

12. Ja tas paredzēts vietējās attīstības stratēģijā un projektu īsteno lauku teritorijā, šo metodiku piemēro atbalsta piešķiršanai fiksētas summas maksājuma ar budžeta projekta aprēķina veidā "Lauku biļete".

13. **Projekta īstenošanas rezultātā** atbalsta saņēmējs ir īstenojis projektā plānotās darbības. Aktivitātē "Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas" atbalsta saņēmējs nodrošina saimniecisko darbību visu projekta uzraudzības laiku, atbilstoši MK noteikumos Nr. 580 noteiktajam.

14. Atbalsta intensitāte tiek noteikta, ievērojot MK noteikumus Nr. 580 un sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas.

² Atkarībā no situācijas un vienkāršoto izmaksu objekta, ieteicams tirgus izpēti procesā aptaujāt vismaz 3 piegādātājus, jānodrošina tirgus izpēti procesa dokumentēšana, piemēram, saglabājot saņemtos piegādātāju cenu piedāvājumus e-pastus, bukletus, ekrānšāvumus (screenshot) no tīmekļa vietnēm u.c.

15. Fiksētas summas maksājuma attiecināšana un apmaksa atbalsta saņēmējam balstās uz reāli notikušajām darbībām, līdz ar to LAD veic rezultāta vai starprezultāta izpildi apliecināšu dokumentu pārbaudi (piemēram, īstenota budžeta projekta foto fiksācijas, pieņemšanas - nodošanas akts par konkrētu darbu izpildi, atskaides, grāmatvedības dokumenti, publicitāte par projekta īstenošanu).

16. Budžeta projektā iekļautās darbības un to īstenošanai apstiprinātā summa, kā arī sasniedzamais rezultāts vai starprezultāti ir iepriekš noteikti un nav grozāmi pēc budžeta projekta iesnieguma apstiprināšanas.

17. Atbalsta saņēmējam, ievērojot prasības atbalsta piešķiršanu reglamentējošajos normatīvajos aktos, atbilstoši nosacījumiem par dokumentu uzglabāšanas prasībām, ir jā saglabā visi tie dokumenti, kas pierāda konkrēto darbību īstenošanu, lai tos uzrādītu pārbaudēs un auditos. Izmaksu pamatojošie dokumenti (piemēram, maksājumu uzdevumi, rēķini u.c.) ir jāuzglabā atbilstoši nacionālo normatīvo aktu par grāmatvedības dokumentu uzglabāšanu prasībām. ELFLA fondu administrēšanā iesaistīto iestāžu veikto pārbažu/auditu ietvaros tie netiks pieprasīti, izņemot gadījumus, ja būs radušās aizdomas par negodīgu rīcību projektā.

V. Fiksētas summas maksājuma ar budžeta projekta aprēķināšanas metodi pieteikšanās, izvērtēšanas un apstiprināšanas principi

18. Pieteikšanās kārtību atbalsta saņemšanai nosaka MK noteikumi Nr. 580.

19. Lai pieteiktos atbalstam, atbalsta pretendents LAD elektroniskās pieteikšanās sistēmā iesniedz budžeta projekta iesniegumu, nodrošinot, ka:

19.1. ir iekļauts projekta rezultāts vai starprezultāti (ja tādi plānoti);

19.2. ir ietvertas visas projektā plānotās darbības un to izmaksas sadalījumā pa izmaksu pozīcijām, kuras būs nepieciešamas projekta rezultāta vai starprezultātu sasniegšanai un kas ir attiecināmas saskaņā ar MK noteikumos Nr. 580 ietvertajiem nosacījumiem;

19.3. ietvertās izmaksu pozīcijas ir pierādāmas un pamatotas, kā arī tās atbilst tirgus cenai, ko nodrošina iesniegtie pamatojošie dokumenti, piemēram, cenu aptauja, statistikas dati, vēsturiskie dati. Ja norādītā summa izmaksu pozīcijā nav pietiekami pamatota, jāsniedz papildus informācija pēc LAD pieprasījuma.

20. Atbalsta saņēmējs maksājuma pieprasījumu iesniedz LAD elektroniskās pieteikšanās sistēmā par darbībām, kurām ir sasniegts starprezultāts vai projekta rezultāts, un to apliecina pamatojošie dokumenti.

21. Fiksētas summas maksājuma ar budžeta projekta aprēķina metodi projekta administrēšanā LAD:

21.1. novērtē budžeta projektā ietverto izmaksu pozīciju un summu pamatotību, pamatojoties uz pieejamajām metodēm, piemēram, salīdzinājumu ar līdzīgu investīciju

vai saņēmēja vēsturiskajiem datiem, statistikas datiem, tirgus apsekojumu, ekspertu slēdzienu u.c., kā arī izvērtē noteikto darbību starprezultātus vai projekta rezultātu un vajadzības gadījumā pieprasa papildu informāciju vai vienojas par nepieciešamiem precizējumiem budžeta projekta iesniegumā pirms fiksētās summas maksājuma apstiprināšanas attiecīgā projekta ietvaros;

21.2. nodrošina, ka lēmumā, ko saņem atbalsta pretendents ir izklāstīti nosacījumi attiecībā uz katru darbību – darbības, kas veicamas fiksētās summas maksājuma saņemšanai, tās starprezultāti vai projekta rezultāts, mazinot interpretācijas iespējas, un iesniedzamie dokumenti konkrētā darbības starprezultāta vai projekta rezultāta pamatošanai;

21.3. darbību uzskata par pabeigtu un atbalsta pretendents izmaksā atbalstu pēc projekta rezultāta vai darbības starprezultāta izpildes pārbaudes;

21.4. projekta rezultāta vai starprezultāta pārbaudē vērtē rezultāta vai starprezultāta sasniegšanu, kā arī tā kvalitāti un atbilstību budžeta projekta iesniegumā norādītajam, nevis iztērēto budžetu.

VI. Vienkāršotās izmaksas modeļa izvēles pamatojums un metodikas aktualizēšana

22. Ņemot vērā līdzšinējo KLP SP 2023 - 2027 un iepriekšējā plānošanas perioda LAP 2014-2022 pieredzi, kas iezīmē situāciju, kurā noteikta apstiprināto projektu daļa, kas tiek īstenoti saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijām jeb LEADER pieeju, ir neliela apjoma projekti, kas ietver salīdzinoši mazas, specifiskas un atšķirīgas izmaksu pozīcijas, nepieciešams vienkāršot atbalsta saņemšanu un procesu administrēšanu nelieliem projektiem ar kopējo attiecināmo izmaksu summu līdz 15 000 *euro*, tāpēc atbalsta ieviešanā tika izvēlēts vienkāršoto izmaksu veids - fiksētās summas maksājums ar budžeta projekta aprēķina metodi.

23. Lai noteiktu fiksētās summas maksājuma maksimālo apjomu, tika analizēti vēsturiskie dati – LAD informācijas sistēmā pieejamie dati gan par esošā plānošanas perioda KLP SP 2023-2027, gan iepriekšējā plānošanas perioda LAP 2014-2022 sabiedrības virzītu vietējo attīstības stratēģiju ietvarā apstiprinātajiem un īstenotajiem projektiem. Minētie dati tika izgūti no LAD informācijas sistēmas bez apstrādes un manuālas apkopošanas, un eksportēti Excel datnē tālākai analīzei.

24. Tika izvērtēti pieejamie dati par LAP 2014-2022 periodā īstenotajiem uzņēmējdarbības un sabiedriskā labuma projektiem, kuriem atbalsts tika sniegts izmantojot LEADER pieeju. Analizējot īstenoto projektu datus par 4723 projektiem, ar projektu ieviešanas sākuma datumu no 2016. gada 27. jūlija līdz 2024.gada 24. maijam, kas ietver 2312 uzņēmējdarbības un 2411 sabiedriskā labuma projektus, tika konstatēts, ka 816 projekti, jeb 35,3% no uzņēmējdarbības projektiem un 1406 projekti, kas veido 58,3 % no sabiedriskā labuma projektiem ir ar kopējo attiecināmo izmaksu summu līdz 15 000 *euro* (1. un 2. tabula).

25. Analīze, kas veikta par KLP SP 2023-2027 periodā 875 apstiprinātiem vai īstenotiem LEADER projektiem ar projektu ieviešanas sākuma datumu no 2024.gada 30. maija līdz 2025.gada 1. septembrim iezīmēja līdzīgu situāciju, proti, no 347 uzņēmējdarbības projektiem, 119 projekti, jeb 34,3% bija tādi, kuru attiecināmo izmaksu summa ir līdz 15 000 *euro*, bet no 528 sabiedriskā labuma projektiem, 265 projekti, jeb 50,2 % (3. un 4 tabula).

26. Vadoties no veiktās analīzēs par LEADER īstenošanu divos plānošanas periodos, kur aptuveni trešdaļa uzņēmējdarbības un puse sabiedriskā labuma projektu ir ar attiecināmajām izmaksām līdz 15 000 *euro*, ir pamatoti noteikt fiksētās summas maksājuma maksimālo apjomu 15 000 *euro*.

27. Metodiku pēc nepieciešamības aktualizē un grozījumus tajā izdara analogiski tās apstiprināšanas procedūrai. Metodiku sāk piemērot ar tās apstiprināšanas dienu.

1. tabula

LEADER uzņēmējdarbības projektu apkopojums LAP 2014 - 2022 periodā

Projekta attiecināmo izmaksu summa	projektu skaits	īpatsvars, %
0 < 15 000	816	35,29
15 001 < 20 000	324	14,01
20 001 < 30 000	403	17,43
30 001 < 50 000	613	26,51
50 001 < 100 000	156	6,75
kopā	2312	100,00

2. tabula

LEADER sabiedriskā labuma projektu apkopojums LAP 2014 - 2022 periodā

Projekta attiecināmo izmaksu summa	projektu skaits	Īpatsvars %
0 < 15 000	1406	58,32
15 001 < 20 000	362	15,01
20 001 < 30 000	327	13,56
30 001 < 50 000	316	13,11
Kopā	2411	100,00

3. tabula

LEADER uzņēmējdarbības projektu apkopojums KLP 2023 - 2027 periodā

Projekta attiecināmo izmaksu summa	projektu skaits	īpatsvars, %
0 < 15 000	119	34,29
15 001 < 20 000	19	5,48
20 001 < 30 000	47	13,54
30 001 < 50 000	84	24,21
50 001 < 100 000	70	20,17
100 001 < 200 000	8	2,31
kopā	347	100,00

4. tabula

LEADER sabiedriskā labuma projektu apkopojums KLP 2023 - 2027 periodā

Projekta attiecināmo izmaksu summa	projektu skaits	īpatsvars, %
0 < 15 000	265	50,19
15 001 < 20 000	68	12,88
20 001 < 30 000	72	13,64
30 001 < 50 000	91	17,23
50 001 < 100 000	32	6,06
kopā	528	100,00